

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű és III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - a Donauer Márk Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Donauer Márk ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Dr. Sarkadi Julianna Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Sarkadi Julianna ügyvéd) által képviselt **alperesi beavatkozó neve** (alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2017. február 14. napján kelt - a 39.P.22.768/2013/67. számú végzéssel kijavított - 39.P.22.768/2013/64. számú ítélete ellen az I-III. rendű felperes részéről 65. sorszám alatt előterjesztett, valamint az alperes részéről 66. sorszám alatt előterjesztett és 69. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

- az alperes perköltségfizetési kötelezettségét mellőzi, és kötelezi együttesen az I-III. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg - 15 napon belül - az alperesnek 250.000 (Kettőszázötvenezer) forint plusz áfa összegű perköltséget;
- az alperes szakértői költség fizetési kötelezettségét 227.468 (Kettőszázhuszonhétézer-négyszázhatvannyolc) forintra leszállítja, míg az állam által viselt szakértői költség összegét 461.830 (Négyszázhatvanegyezer-nyolcszázharminc) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg együttesen az I-III. rendű felpereseknek 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes felesége a II. rendű felperes, gyermeke a III. rendű felperes. Az I. rendű felperes 2006. június 4-én a munkahelyén kb. 3 méter magasból leesve súlyos sérüléseket szenvedett; egyebek mellett a bal könyökének töréses ficamát szenvedte el. Az I. rendű felperesen az alperesi egészségügyi intézményben életmentő műtéteket hajtottak végre, majd az intenzív terápiás osztályra

került, mind a bal könyökén, mind a jobb csuklóján priméren repozíciót végeztek. Az I. rendű felperes állapotának stabilizációja után három nappal, július 10-én végezték el a kontroll röntgent, ahol megállapították, hogy ismételt ficam alakult ki, amelyre tekintettel újra elvégezték a repozíciót, és gipszben rögzítették a végtagot. A július 19-ei röntgen megújult ficam kialakulását mutatta az I. rendű felperes könyökében, ezért július 20-án elvégezték a könyök tűződrótos rögzítését. Ezt követően az I. rendű felperest a ... pszichiátriai osztályára helyezték, innen augusztus 15-én szállították vissza az alpereshez, ahol a korábban felhelyezett körkörös gipszet eltávolították, könyökén bőr- és lágyrész defectust találtak, amelyből kevés váladék ürült. A sebüreghen elhelyezett drótokat eltávolították; az ezt megelőzően készült kontroll röntgen felvétel azt mutatta, hogy a drótok jó helyzetben rögzítették a könyökízületet, majd a beteget visszahelyezték a pszichiátriai osztályra. A pszichiátriai osztály dekurusának augusztus 18-ai bejegyzése szerint a beteg keze fáj, erre tekintettel konzíliumot kértek. Ekkor állapították meg, hogy a sebváladékból történt bakteriológiai vizsgálat előzetes eredménye MRSA infekcióra utal. Az I. rendű felperes 2006. augusztus 22-én ismételt felvételre került az alpereshez a bal könyöktájon kialakult MRSA pozitívitás miatt; célzott antibiotikumos és lokális sebkezelést kezdtek, amelynek hatására a váladékozás minimálisra csökkent, a seb környezete reakciómentesé vált. A beteget saját kérésére 2006. augusztus 26-án bocsátották otthonába. A 2006. szeptember 5-ei kontroll vizsgálat szerint az I. rendű felperes sebe másodlagosan gyógyult, minimális a váladékozás, a könyökízületi mozgások nagymértékben beszűkültek, csakúgy, mint az ujjak ízületeinek mozgása.

A Fővárosi Törvényszék a 39.P.22.768/2013/29. számú - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.060/2015/6. számú közbenső ítéletével helybenhagyott - közbenső ítéletével megállapította az alperes felelősségét az I. rendű felperes bal könyöke mozgásbeszűkülésével okozati összefüggésben az I-III. rendű felpereseket ért károk vonatkozásában, ugyanis az I. rendű felperes bal könyökének súlyos mozgásbeszűkülése kizárólag arra vezethető vissza, hogy az alperes nem követte megfelelően az I. rendű felperes bal könyökének ficamos törését, késedelmesen kerített sort a könyök tűződrótos rögzítésére, illetőleg késedelmesen kezdte meg, ugyanakkor túl rövid ideig alkalmazta az I. rendű felperesnél kialakult MRSA fertőzés adekvát kezelését.

Az I. rendű felperes a balesetet megelőzően szoba-festő-mázoló-tapétázó mester volt, szakoktatással is foglalkozott. Mivel jelenleg az I. rendű felperes bal felső végtagja gyenge, a könyökízülete 90 fokos állású, nyújtása szükséges, valamint a vállízület nyújtása sem teljes, ezért munkakörének betöltésére alkalmatlan, a szakoktatásban sem tud részt venni, ugyanis a munkafolyamatokat a gyakorlatban bemutatni nem tudja. A bal könyök ízületének károsodása miatt a bevásárlás során csomagokat nem tud cipelni, a nehezebb tárgyakat csak jobb kezével tudja felemelni. Bal könyöke mozgásfunkciójának beszűkülése miatt az öltözködésben, vetkőzésben, tisztálkodásban, étkezésben jelenleg is segítségre szorul, egyes háztartási tevékenységeket önállóan nem képes elvégezni. Az I. rendű felperes 2010 év eleje óta alkalmas személygépkocsi vezetésére.

Az I. rendű felperes bal könyökének maradandó mozgáskorlátozottsága miatt valamennyi felperes maradandó pszichés egészségkárosodást szenvedett.

Az I-III. rendű felperesek a keresetösszegezés tárgyában folytatódó eljárásban fenntartott keresetükben nem vagyoni kártérítés címén az alperest az I. rendű felperes javára 5.000.000 forint, a II. rendű felperes javára 2.000.000 forint, míg a III. rendű felperes javára 1.500.000 forint és járulécai megfizetésére kérték kötelezni. Az I. rendű felperes vagyoni kárigényeket is előterjesztett. Ápolás-gondozás címén 2.327.039 forint és járulécai, míg 2017. február 1. napjától havi 11.194 forint járadék, háztartási kisegítő jogcímén 839.458 forint és járulécai, míg járadékként havi 11.194 forint megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Kerti kisegítés címén 2.719.151 forintban és

kamataiban, járadékként havi 34.231 forintban jelölte meg igényét. Az I. rendű felperes rehabilitációs ellátási költség címén 15.000 forintot és járulékait, illetőleg további 15.000 forintot és járulékait igényelte, közlekedési többletköltség címén 13.726 forint és járulékai megfizetésére tartott igényt, míg kíséret költsége címén 1.641.145 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes az I-III. rendű felperesek valamennyi kárigényét eltúlzottnak tartotta.

A beavatkozó jogi képviselője csatlakozott az alperes által előadottakhoz.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 6.605.057 forintot és ebből különböző részösszegek után különböző időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, a II. rendű felperesnek 1.500.000 forintot és ennek 2006. július 10. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, továbbá a III. rendű felperesnek 1.000.000 forintot és ennek 2006. július 10. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, továbbá egyetemlegesen az I-III. rendű felpereseknek 100.000 forint plusz áfa összegű perköltséget, valamint az I. rendű felperes részére 2017. március 1. napjától véghatáridő nélkül havi 29.718 forint költségpótló járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az I. rendű felperesnek járó 3.317.199 forint és járulékai lejárt járadékra és a jövőben esedékes járadékokra vonatkozó rendelkezés előzetesen végrehajtható. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 386.008 forint szakértői költséget. Rendelkezése szerint az I-III. rendű felperesek teljes költségmentessége, és az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 1.500.000 forint illetéket, valamint 303.290 forint szakértői költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság tekintettel volt arra, hogy az I. rendű felperes a balesettel okozati összefüggésben 57%-os össz-szervezeti egészségkárosodást szenvedett, amelyből a bal könyökízületi károsodás 34%-os volt. A perben beszerzett szakvéleményben foglaltak alapján az elsőfokú bíróság elfogadta az ápolás-gondozás címén érvényesített többletköltség indokoltságát az I. rendű felperes 2006. augusztus 26. napján történt hazabocsátásától 2010. január 1. napjáig napi 3 óra időtartamban, majd az ezt követő időszakra napi 1 óra időtartamban, így ezen a címen - a minimálbér figyelembevételével - a kereset szerint marasztalta az alperest. A háztartási kisegítés többletköltsége tekintetében, megítélése szerint, a meghallgatott tanú vallomása alátámasztotta az I-II. rendű felperesek személyes előadását, amely szerint az I. rendű felperes már nem képes a nehezebb háztartási munkákat elvégezni, ezért napi fél óra időtartamban az általa korábban végzett háztartási munkák vonatkozásában kisegítőre szorul, ezért ezen a címen is a kereset szerint kötelezte az alperest. A kerti kisegítés többletköltsége címén érvényesített igényt - tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes azt 2015. november 19-én terjesztette elő - az elsőfokú bíróság a káresemény idején hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 280. § (3) bekezdés értelmében 2015. május 19. napjától ítélte megalapozottnak. Az I-II. rendű felperesek előadása és a tanú vallomása alapján úgy ítélte meg, hogy havi rendszerességgel 10 óra elegendő a két ingatlan kertjének rendben tartására, ezért a 2015. május 19. és 2017. február 28. napja közötti időre 139.660 forintot és ennek járulékait ítélte meg, míg 2017. március 1. napjától kezdődően havi 7.330 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A szakértő véleménye alapján úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperes számára indokoltak voltak a rehabilitációs foglalkozások, részére az ambulanter kezelések mellett intézményes rehabilitáció is szükséges, ezért ezen a címen is a kereset szerint marasztalta az alperest. Közlekedési többletköltség címén ugyancsak a kereset szerint marasztalta az alperest, ugyanis az I. rendű felperes számára a tömegközlekedési eszköz igénybevétele nehézségekkel járt, és 2010. elejétől volt csak alkalmas személygépkocsi vezetésére.

A szakvélemény alapján úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperesnek az utazásaihoz szüksége volt kísérő igénybevételére is, ugyanis a bal könyöke mozgásának beszűkülése miatt 2010. elejéig nem tudott személygépkocsit vezetni, a II. rendű felperes pedig nem rendelkezett jogosítvánnyal. Ezen a címen 2007. július 1. és 2010. február 28. napja közötti időszakra mindösszesen 244.132 forint és ennek 2008. november 1. napjától járó törvényes kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

Az elsőfokú bíróság az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét jogalapjában indokoltan ítélte, nem vitatható ugyanis, hogy az I. rendű felperes a bal könyökének mozgáskorlátozottsága miatt korábbi munkáját már nem tudja ellátni, ugyanakkor tekintettel volt arra is, hogy kérdéses: enélkül a baleset következtében bekövetkezett egyéb maradandó egészségkárosodása, pl. a bal szem vaksága milyen mértékben és mikortól korlátozta volna az I. rendű felperest a munkavégzésben, illetőleg egyéb tevékenységek végzésében. Figyelembe vette, hogy az I. rendű felperes könyöke a balesetben károsodott, annak visszamaradt károsodása a bal kéz funkciójának, fogóerejének nagymértékű beszűkülése van okozati összefüggésben az alperesi kórházban végzett kezeléssel, a baleset következtében azonban az I. rendű felperesnek egyéb maradandó egészségkárosodásai is kialakultak, amelyek nyilvánvalóan hozzájárultak az I. rendű felperes testi és lelki egészségének romlásához. A család életének alakulását nem lehet a baleset tényétől függetleníteni, és kizárólag a bal könyökizület mozgáskorlátozottságára visszavezetni. A szakértői vélemény alapján úgy foglalt állást, hogy mindhárom felperes személyisége hátrányosan változott a perbeli káreseménnyel okozati összefüggésben. Az I. rendű felperes hangulatát a perbeli események hatására alacsonyabb szinten állandósult, depressziós színezetű, állandóan jelenlévő feszültség és szorongás jellemzi. Érdeklődési köre életterének beszűkülésével párhuzamosan korlátozottá vált, énképe kedvezőtlen irányba változott, önértékelése, korábbi identitása bizonytalanná vált azáltal, hogy a maradandó könyöksérüléssel okozati összefüggésben a családban korábban betöltött családfenntartó szerepét elvesztette, a mindennapi életvitelben állandó segítségre szorul. Korábbi kedvelt tevékenységeit kénytelen volt feladni, és mindezeket nehezen vagy egyáltalán nem tudja elfogadni, befelé fordulóvá vált. Utalt arra is, hogy pszichés állapota egzisztenciális, intrafamiliaris nehézségei hatására tovább romolhat. A II. rendű felperest korábbi önmagához képest kevésbé vidám, aggódóbb és beszűkültebb életszemlélet jellemzi, érdeklődési köre kényszerűen beszűkült tekintettel arra, hogy idejének nagy részét munkával és társa segítségével tölti, állapotában javulás nem várható. A III. rendű felperes személyisége is megváltozott, hangulati élete hullámzó lefolyást mutat, szorongásos tüneteinek és félelmeinek felerősödése esetén hangulata alacsony fekvésűvé válik, borúlátó és érzelmileg sérülékeny lett, élettere beszűkült. Mindezen tünetek mozgásterét korlátozzák, cselekedeteit meghatározzák. Utalt arra, hogy a III. rendű felperes korának megfelelő kapcsolatrendszerének kiépítésére, családon belüli szerepvállalására, jövőképe lényegi hatással nem volt az édesapja bal könyökének mozgásbeszűkülése, a III. rendű felperes a perbeli események hatására azonban pszichiátriai kezelésre szorult. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az I. rendű felperes esetében 3.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében 1.500.000 forint, míg a III. rendű felperes esetében 1.000.000 forint alkalmas az őket ért nem vagyoni hátrányok enyhítésére a kár bekövetkeztekori ár- és értékviszonyok figyelembevételével.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-III. rendű felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

Az I-III. rendű felperesek az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítést az I. rendű felperes javára 5.000.000 forintra, a II. rendű felperes javára 2.000.000 forintra, míg a III. rendű felperes javára 1.500.000 forintra, míg kerti kisegítés többletköltségét az I-II. rendű felperesek részére egyetemlegesen, a 2010. július 1. napja és 2017. február 28. napja közötti időszakra 590.000 forintra és járulékaira kérték felemelni. Az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseket is

kérték megváltoztatni akként, hogy az alperes az I. rendű felperes részére 679.155 forint plusz áfa, a II. rendű felperes részére 150.000 forint plusz áfa, míg a III. rendű felperes részére 112.500 forint plusz áfa összegű ügyvédi munkadíjat fizessen meg. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárigények összecszerűségének meghatározásakor kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel állapította meg azok összegét amelyek nem felelnek meg sem a kárkori ár- és értékviszonyoknak, sem pedig a kialakult bírói gyakorlatnak, amely kapcsán két olyan ítéletre hivatkozott, amelyek hasonló káresemény kapcsán indult peres eljárásokban születtek. A káresemény jellege és időpontja, az I-III. rendű felpereseket ért jogsérelem és hátrányok, az I. rendű felperes egészségkárosodásának mértéke és súlyossága, valamint a mindezek alapján irányadó bírói gyakorlat szerint az általuk igényelt nem vagyoni kártérítés nem tekinthető eltúlzottnak, azok összege alkalmas a nem vagyoni kártérítés teljes reparáló funkciójának maradéktalan betöltésére. A kerti kisegítés többletköltsége címén az elsőfokú ítélet megváltoztatását arra tekintettel kérték, hogy az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 280. § (3) bekezdését - jelen esetben - tévesen alkalmazta. A régi Ptk. 280. § (3) bekezdésében szabályozott járadékigények ugyanis nem azonosak azzal, amelyet az I-II. rendű felperesek jelen, kártérítés megfizetése iránt folyamatban lévő eljárásban érvényesítenek, ezért az abban foglaltak nem alkalmazhatóak; a kártérítési követelés 6 hónapra visszamenőlegesen jogszerűen érvényesíthető. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság az alperest a Pp. 81. § (2) bekezdésének megfelelően kötelezte a perköltség megfizetésére, azonban annak összecszerűségét jogszabályellenesen állapította meg. Az I-III. rendű felperesek jogi képviselőjét ugyanis a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ügyvédi munkadíj illeti meg. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelheti az ügyvédi munkadíj összegét, ugyanakkor döntése indokát jogszabályi kötelezettsége ellenére nem adta.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodsorban az I-III. rendű felperesek vagyoni és nem vagyoni kárigényének mérséklését, harmadsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, míg negyedlegesen a perköltség tekintetében kérte azt megváltoztatni. A pernyertesség-pervesztesség arányát a legmagasabb kereseti követelés alapján kérte figyelembe venni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokból nem megfelelő következtetésre jutott, ellentétes a bírói gyakorlattal, hogy az elsőfokú bíróság a minimálbér mértékét vette az ápolás-gondozási többletköltség címén előterjesztett követelés összecszerűségének alapjául. Így az általa megítélt összeg jelentősen eltúlzott, akárcsak a háztartási kisegítés többletköltsége, a kerti kisegítés többletköltsége, amelynek kapcsán utalt arra is, hogy a régi Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet, amely rendelkezés attól függetlenül alkalmazandó, hogy az alperes külön hivatkozott-e rá vagy sem. További hivatkozása szerint ugyancsak eltúlzott összegben ítélte meg a rendelkezésre álló adatokhoz képest is az elsőfokú bíróság a rehabilitáció, a közlekedés, valamint a kíséret többletköltségét azzal, hogy a gondozási tevékenység magában foglalja az esetleges kísérői tevékenységet is. A nem vagyoni kártérítés kapcsán az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokból nem megfelelő következtetéseket vont le, figyelmen kívül hagyta, hogy az I. rendű felperes a mai napig havi rendszerességgel eljár vadászatra, a perben előterjesztett szakvélemények nem támasztják alá az elsőfokú bíróság által megítélt összecszerűséget sem az I. rendű, sem a II. rendű, sem a III. rendű felperes tekintetében. Ebben a keretben hivatkozott a 2017. január 16. napján előterjesztett előkészítő iratában foglaltakra. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Pp. 81. § (2) bekezdését, ugyanis az I-III. rendű felperesek eredeti követelése a megítélt követeléshez képest nyilvánvalóan eltúlzott volt, az I-III. rendű felperesek eredeti követelésük 35%-áig lettek pernyertesek, így ehhez képest kérte a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés megváltoztatását.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezése megalapozatlan, az alperes fellebbezése kisebb részben

megalapozott.

Az elsőfokú bíróság hiánytalanul felderítette a tényállást, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla - kivéve a perköltség viselésére vonatkozó döntését - maradéktalanul egyetértett, ezért okfejtését - annak szükségtelen megismétlése nélkül - csupán a fellebbezésekre figyelemmel egészíti ki a következőkkel.

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel kiemeli: az alperes kártérítési felelősségét a bíróság jogerős közbenső ítéletével [Pp. 213. § (3) bekezdés] már megállapította. Kártérítési perben a közbenső ítéletben kell eldönteni egyrészt a károsult károsodása bekövetkezésének tényét, másrészt a beállott kárnak a károkozó magatartásával való okozati összefüggését. Az elsőfokú bíróság ehhez mérten a jogerős közbenső ítéletében megállapította az alperes kártérítő felelősségét az I. rendű felperes bal könyöke mozgásbeszűkülésével okozati összefüggésben az I-III. rendű felpereseket ért károk vonatkozásában. E döntéshez anyagi jogerő fűződik, így az I-III. rendű felperesek kárigényének jogalapja nem tehető vitássá. A jogerős közbenső ítélet szerint a kártérítő felelősséget megállapító döntés a nem vagyoni kárigények és az egyes vagyoni kárigények elbírálása során köti a bíróságot. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli: ha a keresettel érvényesített jog fennállása és az I-III. rendű felpereseket ennek alapján megillető követelés összege (mennysége) tekintetében a vita elkülöníthető, és a bíróság a jog fennállását előzetesen közbenső ítélettel állapítja meg [Pp. 213. § (3) bekezdés], a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének (mennységének) megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna. A jogerős közbenső ítélethez anyagi jogerő [Pp. 229. § (1) bekezdés] fűződik, ezért azt csak rendkívüli jogorvoslattal lehet megtámadni [PK 195. szám]; a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után a követelés összegére vonatkozóan folytatott eljárásban a kereset jogszerűen, a kár hiányára hivatkozással nem utasítható el.

A Fővárosi Ítéltábla az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényének mértéke kapcsán a következőkben kifejtetteknek tulajdonított jelentőséget.

A jogerős közbenső ítélet tartalmából az következik, hogy a kártérítő felelősség régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételei teljesültek, azaz az I-III. rendű felperesek vagyoni és nem vagyoni kárai az alperes nem kellően gondos magatartásával okozati összefüggésben következtek be. Felróhatósága folytán az alperes teljes kártérítéssel tartozik az I-III. rendű felperesek felé, amely egyaránt kiterjed a vagyoni és a nem vagyoni károkra is [rég Ptk. 355. § (1), (4) bekezdése].

Az I-III. rendű felperesek személyhez fűződő jogaik megsértése folytán léptek fel nem vagyoni kártérítésre irányuló igénnyel [rég Ptk. 84. § 1) bekezdés e) pontja]. Az I-II. rendű felperesek személyes meghallgatása és az aggálytalan orvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperes maradandó egészségkárosodása miatt nemcsak az I. rendű felperest érte személyiségi jogi sérelem, hanem a II-III. rendű felperesek lelki egészséghez fűződő személyiségi joga is sérelmet szenvedett [rég Ptk. 76. §]. Arra is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes az alperes felróható magatartása következtében a bal könyökön kialakult mozgásbeszűkülés miatt nem tudja korábbi munkáját ellátni, és ezzel, valamint azzal összefüggésben, hogy megváltozott a családban betöltött szerepe, a mindennapi életvitelben segítségre szorul, életvitele beszűkült, olyan pszichikai károsodást szenvedett, amelyben javulás a jövőben sem várható. A perben feltárt adatok alapján helytállóan foglalt állást úgy, hogy az I. rendű felperes életvitelében, életminőségében az alperesnek felróható módon bekövetkezett hátrányok negatív irányban változtatták meg a II-III. rendű felperesek

személyiségét, pszichés állapotát, illetőleg, hogy a II. rendű felperes pszichés állapotában nem várható javulás, míg a III. rendű felperes pszichiátriai kezelésre is szorult. Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor úgy ítélte meg: értékelni kell ugyanakkor azt is, hogy a felperesi család életének alakulását, a családtagok pszichés állapotromlását nem lehet függetleníteni az I. rendű felperest a baleset következtében ért, az alperes magatartásától függetlenül bekövetkezett maradandó egészségkárosodásoktól.

A nem vagyoni kártérítés összegét olyan módon kell megállapítani, hogy az alkalmas legyen a károsultat ért nem vagyoni hátrány kiküszöbölésére. Az elsőfokú bíróság helyes szempontok alapján határozta meg az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét is. A nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásakor számba vette mindazokat a hátrányokat, amelyeket az I. rendű felperes egészségkárosodása folytán a középkorú I. rendű felperesnek, és hozzátartozóinak el kellett viselnie. Az elsőfokú bíróság a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve, az elszenvedett nem vagyoni károk súlyosságához igazította a kártérítés összegét, amely a hasonló ügyekben megítélt nem vagyoni kártérítések összegéhez viszonyítva nem tekinthető eltúlzottan alacsonynak, annak felemelése ezért az I-III. rendű felperesek fellebbezésében hivatkozott eseti döntésekben foglaltakhoz képest - amelyek nem reprezentálják teljeskörűen az adott esetben irányadó bírói gyakorlatot - sem volt indokolt, tekintetbe véve azt is, hogy a nem vagyoni kártérítés mértéke meghatározásánál csak az egyik, de nem kizárólagos szempont az elszenvedett össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a megítélt vagyoni kártérítést meghaladó igényt elutasító érdemi döntésével minden tekintetben, indokaira is kiterjedően egyetértett. Az I-II. rendű felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel mutat rá arra, hogy a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése szabályozza az életfenntartást biztosító - szerződéses (pl. életjáradék), illetve szerződésen kívüli (pl. kártérítés, tartásdíj) - szolgáltatások teljesítési idejét és a jogérvényesítés határidejét. E rendelkezés szerint a tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezésben kifejtett álláspontjával szemben a Kúria is azt az elvi iránymutatást adta (Pfv.VIII.20.218/2008/6. számú ítélet), hogy a ház körüli kisegítés tárgyában előterjesztett igény érvényesítésének határidejét illetően a régi Ptk. 280. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazása nem jogsértő. Nem kétséges ezért, hogy az I-II. rendű felperesek által kerti kisegítés címén érvényesített járadékkövetelés a létfenntartást biztosító szolgáltatások körébe tartozik, így arra is vonatkozik a törvényben meghatározott igényérvényesítési határidő. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű felperes előzőekben körülírt címen előterjesztett járadékigényét, a követelés előterjesztését megelőző hat hónapnál régebbi, azaz a 2015. május 19. napját megelőző időre elutasította, tekintetbe véve, hogy az I. rendű felperes nem is hivatkozott arra, hogy személyében, vagy körülményeiben rejlő bármely ok folytán nem tudta a hat hónapnál régebben lejárt hátralékos részleteket érvényesíteni.

Az I-III. rendű felperesek arra ugyanakkor helytállóan hivatkoztak fellebbezési ellenkérelmükben, hogy az alperesnek az elsőfokú ítélet rendelkezéseinek megváltoztatására irányuló másodlagos fellebbezési kérelme nem kellően határozott, így azt a Fővárosi Ítéltábla érdemben nem vizsgálhatta, az alperes ugyanis azt sem jelölte meg fellebbezésben, hogy pontosan mekkora összegre kéri leszállítani az egyes felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés, illetőleg az I. rendű felperest különböző címeken megillető vagyoni kártérítés összegét.

Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy az ebben a tekintetben egységes bírói gyakorlat szerint a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló jogszabály hatálya ugyan a munkáltatókra és a munkavállalókra terjed ki, azonban az abban foglaltakat mint irányadó adatot a bíróság az ápolás-gondozási többletköltség összegének mérlegelése során figyelembe veheti.

Az alperes fellebbezése kapcsán a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében a követelések 5 év alatt évülnek el, ha a jogszabály másként nem rendelkezik. Ugyanakkor az alperes álláspontjával szemben a régi Ptk. 204. § (3) bekezdése értelmében az elévülés hivatalból nem, hanem csak akkor vehető figyelembe, ha erre hivatkoznak.

A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. §-a szerint megállapítható ügyvédi költség számításának alapja a per tárgyának értéke. A Pp. 24. § (1) bekezdésében foglalt általános szabály szerint a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke irányadó.

A Pp. 78. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni. E rendelkezés alóli kivételként tartalmazza a 81. § (1) bekezdése részleges pernyertesség esetére azt az előírást, hogy ez esetben a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz, illetőleg a Pp. 81. § (2) bekezdése tartalmazza azt az előírást, hogy ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési hivatkozásával szemben az előzőekben írt rendelkezések helyes értelmezése szerint a pernyertesség, és ehhez képest az az alapján számítható ügyvédi költség meghatározásánál a bíróság által megítélt összeget mindenkor a keresetben érvényesített követeléshez kell viszonyítani. A per tárgyának értéke pedig minden esetben az adott eljárás során érvényesített legmagasabb kereseti követelés, függetlenül attól, hogy a felperes a későbbiek során a keresetét leszállítja-e vagy sem.

A perköltség kiszámításához meg kell állapítani a pertárgy értékét, amelyhez összegezni kell az I-III. rendű felperesek vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti követeléseit [Pp. 25. § (3) bekezdés]. A vagyoni kártérítés körébe tartozó költségpótló járadék iránti kereset értékét a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint az egyévi szolgáltatás értéke határozza meg. Az I-III. rendű felperesek eredeti keresetükben mindösszesen 12.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, és havi 400.000 forint költség- és jövedelempótló járadék megtérítésére tartottak igényt, ezért a vagyoni kártérítés iránti követelés értéke  $(12 \times 400.000)$  4.800.000 forintot tesz ki, amelyhez hozzáadódik a 2015. november 19-én kerti kisegítés többletköltsége címén előterjesztett igény legmagasabb havi összegével (34.231 forint) számított  $(12 \times 34.231)$  410.772 forint értéke, valamint a nem járadék jellegű vagyoni követelések, úgy mint 30.000 forint rehabilitációs költség, 13.726 forint közlekedési többletköltség és 1.641.145 forint kíséret többletköltsége címén, vagyis a pertárgy értéke mindösszesen 19.395.643 forintban állapítható meg.

Ehhez az összeghez viszonyítva a kereset 5.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, illetőleg havi 29.718 forint járadék figyelembevételével 356.616 forint  $(12 \times 29.718)$ , 30.000 forint rehabilitációs költség, 13.726 forint közlekedési többletköltség, és 244.132 forint kíséret többletköltsége, azaz

mindösszesen 6.144.474 forint erejéig (32%) vezetett eredményre, amelyre figyelemmel az I-III. rendű felperesek teljes kártérítési követelése nyilvánvalóan túlzottnak volt tekinthető, így a Pp. 81. § (2) bekezdésében foglaltakat az elsőfokú bíróság nem alkalmazhatta jogszerűen.

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes perköltségfizetési kötelezettségét mellőzte, és a 68%-ban pervesztes I-III. rendű felpereseket a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes részére jogi képviselete ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére, továbbá a pernyertesség-pervesztesség arányához igazította a szakértői költség viselésére vonatkozó rendelkezéseket.

Az alperes a fellebbezési eljárásban kialakult nagyobb arányú pervesztessége miatt a másodfokú eljárásban is alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében köteles az I-III. rendű felperesek részére megtéríteni a jogi képviseletük ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségnek a pernyertességükkel arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5)-(6) bekezdések alapján - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - a fellebbezett értékhez, és a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan állapította meg.

Az I-III. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége, és az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2017. június 16.

Dr. Sággy Mária s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.  
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.  
bíró